

עניינים תוכן

מבוא	2
פרק ראשון : העדה המרונית	3
פרק שני : פרק שני : מלחמת לבנון : מערכת היחסים מאז מלחמת האזרחים ועד לתחילת המלחמה	9
פרק שלישי : מערכת היחסים בעקבות מלחמת לבנון ובמהלך המלחמה	15
דיון וסיכום	20
ביבליוגרפיה	22

מבוא

עבודה זו תבקש לעסוק בעדה המרונית נוצרית אשר נמצאת בלבנון. העדה המרונית היא עדה של בני הלאום הארמי אשר מהווה קבוצה אתנית ודתית (נוצרית) שונה מאשר הקבוצות האחרות אשר מרכיבות את לבנון. מאחר ועדה זו היוותה את הרוב הדמוגרפי של לבנון בשנות הארבעים, בהם הוקמה ממשלת לבנון הגדולה, היא הייתה הקבוצה הדומיננטית ביותר בשלטון הלבנוני מאז הקמת לבנון ועד להסכם טאיף של שנת 1989.

העדה המרונית בלבנון הייתה צריכה לשמור על היכולת שלה להסדיר את השלטון ולשלט בעדות רבות וחיכוכים רבים עם האוכלוסיות האחרות במדינה. ישראל מצידה ביקשה למצוא לעצמה בעלות ברית בעולם הערבי מבלי שהיא תהיה מסוגלת לעשות כן. יחסים בין שני הצדדים היו קיימים עוד מלפני תקופת הקמת המדינה ונמשכו, במתכונת מצומצמת עד לתחילת מלחמת האזרחים. בעקבות המלחמה ותחילת מלחמת לבנון הראשונה, היחסים הללו התשנו והפכו להיות חמים יותר. עבודה זו תעסוק בנושא שלמערכת היחסים שבין הנוצרים המרונים ומדינת ישראל במהלך מלחמת לבנון הראשונה. שאלת המחקר של העבודה תהיה:

כיצד באו לידי ביטוי היחסים בין הנוצרים המרונים ובין מדינת ישראל מאז מלחמת האזרחים ועד לסיומה של מלחמת לבנון הראשונה?

על מנת לענות על שאלת המחקר הפרק הראשון של העבודה יעסוק בהגדרות וברקע של העדה המרונית בלבנון. הפרק השני של העבודה יעסוק במערכת היחסים שבין מדינת ישראל ובין העדה המרונית עד לתחילת מלחמת האזרחים של 75. הפרק השלישי של העבודה יעסוק במערכת היחסים שבין ישראל ובין לבנון בעקבות מלחמת לבנון. פרק זה יעסוק בצורה ישירה ביחסים שבין העדה ובין מדינת ישראל במהלך מלחמת לבנון. הפרק יעסוק בניסיון ההכתרה של בשאיר גומאייל ובאירועים חשובים אחרים אשר התרחשו בלבנון, ויש להם קשר למערכת היחסים שבין ישראל ובין העדה המרונית, במהלך המלחמה.

פרק ראשון: העדה המרונית

העדה המרונית היא עדה אתנית ארמית, דוברת ארמית וערבית ובת הדת הנוצרית אשר חיה ברובה הגדול במדינת לבנון. לפי המסורת של העדה, ראשית העדה החלה עם פועלו של מארון. מארון היה נזיר ארמי אשר פעל באזור סוריה של היום. הוא הקים קהילה קטנה אשר התגבשה סביבו ואשר פעלה לנוכח ההוראות שלו. הוא פעל במאה החמישית לספירה והחסידיים שלו הקימו מנזר לזכרו אשר לימים היווה את הגרעין שממנה צמחה הכנסייה המרונית. כבר בשלבים הראשונים של התגבשות העדה היא קיבלה את העמדה הדיאפוזיטית שהפכה להיות מקובלת על העולם הנוצרי בוועידת כלקדון¹ בשנת 451. בשל התמיכה של המרונים בהחלטות של הכנסייה הקתולית בוועדה זו, הכנסייה קיבלה את המרונים והחלה להכיר בהם בתור נוצרים².

לאחר תחילת הכיבוש המוסלמי של האזור עברו המרונים מסוריה לאזור לבנון של היום. כאשר שלט החליף אל מנסור העבאסי הוא ראה בהם עם שמסרב למרות של האסלאם ולכן הוא החליט לייבא שבטים בדואים נאמנים אשר יישבו באזורים של המרונים. כל שטח מרוני שנכבש במלחמה יושב מחדש על ידי מתיישבים חדשים. כך נוצר מצב שבו נשאר בידי המרונים השטח של ההר הצפוני בלבד. במצב זה למעשה המרונים הפכו להיות מיעוט מנוכר על ידי השלטון המוסלמי ששלט בכל האזור של אז. הם הותקפו גם על ידי כוחות המוסלמים וגם על ידי כוחות הביזנטיים מידי פעם והיו צריכים להילחם על העצמאות שלהם לעיתים תכופות³.

עד לסוף ימי הביניים המשיכו המרונים לשמור על העצמאות שלהם על ידי לחימה והמשיכו לקיים את הדוקטרינה הלאומית ארמית הייחודית שלהם. כאשר החלו מסעות הצלב חודש הקשר עם העולם הנוצרי והיא הייתה העדה הנוצרית הראשונה אשר שיתפה פעולה עם מסעות הצלב כנגד העולם המוסלמי. מצב זה נמשך עד לסוף תקופת הצלבנים וסיום מסעות הצלב⁴. מאז חלה הדרדרות

¹ וועידות כלקדון: ועידה של הכנסייה הנוצרית. החלטותיה נחשבו לבלתי ניתנות לערעור. וועדה זו שללה את הדוקטרינה המונופיזית והגדירה את ישו בתור אל לכל דבר.

² יוסף אולמרט, מיעוטים במזרח התיכון, סדרת אוניברסיטה משודרת, בהוצאת משרד הביטחון – ההוצאה לאור, 1986, פרקים ט'-י'.

³ Elhajj, Simon. The Maronite Church as a Minority. the Maronite. Conference. (2015)

⁴ יוסף אולמרט, מיעוטים במזרח התיכון, סדרת אוניברסיטה משודרת, בהוצאת משרד הביטחון – ההוצאה לאור, 1986, פרקים ט'-י'.